

ผลกระทบสมรรถนะของผู้สอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี
ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร
Effects of Auditors' Competencies on Auditing Quality
of Certified Public Accountants in Bangkok Area

ประสิทธิ์ รุ่งเรือง^{1*} ณภัทรวัลย์ ยินเจริญ² มีพร หาญชัยสุขสกุล³
Prasit Rungruang^{1*} Naphassawan Yinjaroen² Meeporn Hanchaisuksakul³

^{1,2,3}คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

^{1,2,3}Faculty of Management Science, Songkhla Rajabhat University

*Corresponding author E-mail: prasit.ru@skru.ac.th โทร. 089-977-1003

Received: November 20th, 2023; Revised: November 29th, 2023; Accepted: December 13th, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบสมรรถนะที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์มาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 177 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีสมรรถนะการสอบบัญชีโดยรวมและคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุดจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมรรถนะการสอบบัญชี ด้านความรู้ความสามารถการสอบบัญชี ด้านทักษะการปฏิบัติงานตรวจสอบ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี

ดังนั้น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพในเรื่องของ สมรรถนะการสอบบัญชี ที่จะสามารถนำไปสร้างรายได้เปรียบในการปฏิบัติงาน รวมถึงควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสอบบัญชี และการพัฒนา สมรรถนะของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คุณภาพการสอบบัญชีน่าเชื่อถือตามมาตรฐาน และมีความถูกต้อง สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต่อไป

คำสำคัญ: สมรรถนะ ผู้สอบบัญชี คุณภาพการสอบบัญชี

Abstract

This is a quantitative research paper, aimed to investigate level of competency and audit quality of certified public accountants and the influences of competency towards quality of certified public accountants in Bangkok area for 177 people. Statistics such as Frequency, Percentage, Mean, Standard deviation Multiple correlation analysis and multiple regression analysis were analyzed.

The results revealed that certified public accountants in Bangkok area strongly have agreement at highest level on the overall audit competency and audit quality of certified public accountants. According to hypothesis testing, it was found that audit competency in terms of Knowledge in auditing skills, information technology and personal characteristics have positive relationship and effects on audit quality.

Therefore, the auditor should pay attention to the development of potential in matters of audit competence that can increase operational advantage. Additionally, the auditor should focus on enhancing the efficiency and effectiveness of auditing and continually self-development to increase higher reliability in auditing quality as the standards and completely accuracy which can build up confidence of involved people or certified public accountants in the future.

Keywords: Competency, Auditor, Audit Quality

บทนำ

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจโลก (Global Economic Environment) การสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและของโลก เพราะว่าการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจต้องใช้สารสนเทศที่เชื่อถือได้เพิ่มขึ้น และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้สารสนเทศ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทเพชร, 2563) การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยลดความเสี่ยงในการใช้ข้อมูลของผู้ใช้งบการเงิน อีกทั้งยังช่วยป้องกันการทุจริตหรือข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในงบการเงินได้อีกด้วย ทั้งนี้ ผู้บริหารของกิจการจะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงิน ซึ่งหมายความว่า ผู้บริหารอาจจะไม่ต้องทำงบการเงินด้วยตนเอง แต่มอบหมายให้พนักงานบัญชีของกิจการหรือมีจ้างสำนักงานรับทำบัญชีภายนอกกิจการเป็นผู้รวบรวมข้อมูลทางการเงินเพื่อนำมาจัดทำงบการเงิน อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารของกิจการยังคงต้องรับผิดชอบต่อรายการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในงบการเงิน ทั้งนี้ บทบาทหน้าที่ของผู้สอบบัญชีจึงเป็นผู้รวบรวมหลักฐานประกอบการตรวจสอบข้อมูลทางการเงินที่อยู่ในงบการเงินนั้น เพื่อนำมาสรุปผลและแสดงความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้องของการจัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินอันนำไปสู่การสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้มีส่วนได้เสียต่อการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ถือเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ความเป็นอิสระ โดยไม่มีแรงกดดันจากผู้ว่าจ้างแต่อย่างใด งานสอบบัญชีจึงถือเป็นงานด้านหนึ่งของวิชาชีพบัญชี และถือเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ การสอบบัญชีจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้งบการเงินผ่านรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ว่างบการเงินได้จัดทำขึ้นถูกต้องตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินหรือไม่ งบการเงินมีการแสดงข้อมูลที่ผิดพลาดอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดที่มีมูลเหตุจากความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ (กัญญา ดิษฐ์แก้ว และธเรศ สันตติวงศ์ไชย, 2565)

สมรรถนะการสอบบัญชี (Auditing Competency) คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ สามารถปฏิบัติงานได้ผลโดดเด่นโดยอาศัยความรู้ความสามารถในการสอบบัญชี ทักษะการปฏิบัติงานตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ และคุณลักษณะส่วนบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ เพราะฉะนั้น ผู้สอบบัญชีควรจะมีความรู้ ความสามารถ ทักษะประสบการณ์

ตลอดจนทัศนคติ และคุณลักษณะของบุคคล ที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านการสอบบัญชี ซึ่งสมรรถนะการสอบบัญชีประกอบไปด้วย ด้านความรู้ความสามารถการสอบบัญชี (Auditing Knowledge) ด้านทักษะการปฏิบัติงานตรวจสอบ (Audit Practical Skills) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristics) (รัตติยา วงศรีลา, 2560) ที่เสริมสร้างให้ผู้สอบบัญชีมีความเป็นมืออาชีพและความเชี่ยวชาญ อันจะนำไปสู่คุณภาพการสอบบัญชี สมรรถนะของผู้สอบบัญชีซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการสอบบัญชีและเพิ่มความสามารถในการรายงานผลการตรวจสอบ (นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์, 2561) ผลการวิจัยของ Cassell et al. (2019) พบว่า สมรรถนะหรือความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชี นอกจากนี้ วิไลรัตน์ เพ็ชรหิิง และฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์ (2565) พบว่า สมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีด้านความรู้ความสามารถ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อคุณภาพการประเมินผลการปฏิบัติงาน สมรรถนะการสอบบัญชีถือได้ว่ามีความสำคัญยิ่งต่อผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานตรวจสอบอันนำไปสู่คุณภาพการสอบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังช่วยใ้กับการเงินที่ตรวจสอบมีคุณภาพ มีความถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และสามารถสร้างความเชื่อมั่น และมั่นใจแก่ผู้ใช้งบการเงินอีกด้วย

คุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality) เป็นผลสะท้อนให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติงานสอบบัญชีโดยใช้ความรู้ความสามารถ ความชำนาญทางวิชาชีพในการสอบบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ประกอบด้วย ความถูกต้อง ความเที่ยงธรรม ความชัดเจน ความกะทัดรัด ความสมบูรณ์ และความทันกาล สามารถสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วีรณา ติรณะประกิจ และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2552) คุณภาพการสอบบัญชีสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินต่อไป (วิไลวรรณ โพนศิริ, 2562)

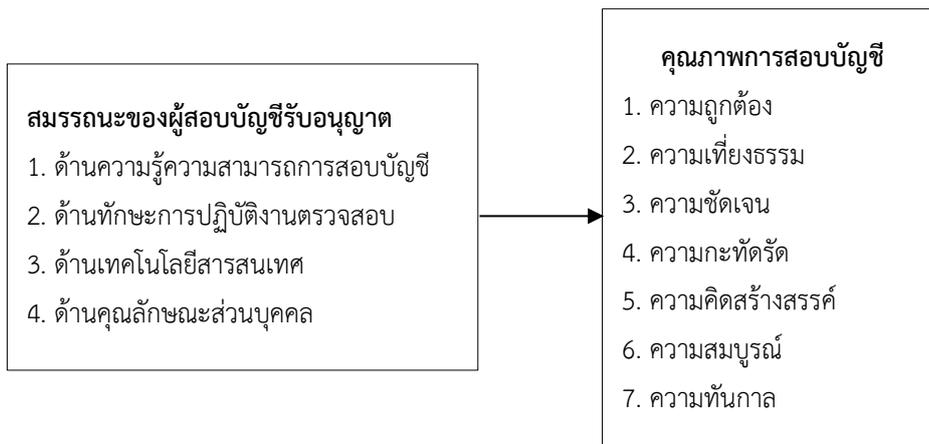
จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษา ผลกระทบของสมรรถนะการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่าสมรรถนะการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชีหรือไม่ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในด้านสมรรถนะการสอบบัญชี เพื่อนำไปเสริมสร้างคุณภาพของผู้สอบบัญชีที่ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้ได้มาตรฐาน มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ตลอดจนสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อคุณภาพผู้สอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้สอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้สอบบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลกระทบต่อสมรรถนะที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 ความรู้ความสามารถในการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี
- สมมติฐานที่ 2 ทักษะการปฏิบัติงานตรวจสอบมีผลกระทบต่อเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี
- สมมติฐานที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบต่อเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี
- สมมติฐานที่ 4 คุณลักษณะส่วนบุคคลมีผลกระทบต่อเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ในลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังอีเมลของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครที่ยินยอมให้ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1,204 คน (จากฐานข้อมูลสภาวิชาชีพบัญชี ณ วันที่ 21 มีนาคม 2565) เนื่องจากการส่งแบบสอบถามออนไลน์อาจเกิดความสูญเสียจากการไม่ตอบกลับ ผู้วิจัยจึงได้ส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังประชากรทั้งหมด การเก็บแบบสอบถามวิธีออนไลน์ถือว่าประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากที่สุด เนื่องจากไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าอาหารแถมบปี เมื่อครบกำหนด 60 วัน ได้รับการตอบกลับ จำนวน 177 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.7 สอดคล้องกับ พรพรรณ ดำรงสุขนิวัฒน์, ดนุชา คุณพนิชกิจ และสุพล ดุรงค์วัฒนา (2557) กล่าวว่า ขนาดตัวอย่างที่เล็กนั้นเกิดจากความยากลำบากในการได้รับข้อมูลการตอบกลับ ผู้วิจัยได้ใช้ความระมัดระวังในการทดสอบสมมติฐาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามออนไลน์ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ด้านการสอบบัญชี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนรายที่ลงลายมือชื่อตรวจสอบและรับรองบัญชีเฉลี่ยต่อปี ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการสอบบัญชีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 16 ข้อ และตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 28 ข้อ และตอนที่ 4 เป็นแบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งใช้เกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัย การทดสอบแบบสอบถาม นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้สอบบัญชีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยส่งแบบสอบถามออนไลน์เมื่อมีผู้ตอบครบจำนวน 30 คน ได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดย วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) จากการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของสมรรถนะการสอบบัญชีมีค่าอยู่ระหว่าง 0.834 – 0.938 และคุณภาพผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีค่าอยู่ระหว่าง 0.857-0.942 ซึ่งมากกว่า 0.70 สอดคล้องกับ Hair, Black, Babin, & Anderson (2018) ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในกรุงเทพมหานคร โดยการจัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามจะตอบข้อความผ่านระบบออนไลน์ โดยแบบสอบถามจะจัดส่งไปยังผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครที่เปิดเผยข้อมูลกับสภาวิชาชีพบัญชี จำนวน 1,204 ราย มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยตามที่อยู่ E-mail address ที่แจ้งไว้ เมื่อครบกำหนด 60 วัน หลังส่งแบบสอบถามออนไลน์ได้รับการตอบกลับเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทั้งสิ้น 177 ราย

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย, ความถี่, ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยเขียนตัวแบบสมการถดถอยเชิงพหุคูณได้ ดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1X_1 + \beta_2X_2 + \beta_3X_3 + \beta_4X_4 + \varepsilon$$

- เมื่อ β หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
- ε หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อน
- Y หมายถึง คุณภาพการสอบบัญชี
- X_1 หมายถึง ความรู้ความสามารถในการสอบบัญชี
- X_2 หมายถึง ทักษะการปฏิบัติงานตรวจสอบ
- X_3 หมายถึง เทคโนโลยีสารสนเทศ
- X_4 หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคล

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัย ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	70	39.50
หญิง	107	60.50
รวม	177	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	4	2.30
25 - 35 ปี	60	33.90
36 - 45 ปี	51	28.80
มากกว่า 45 ปี	62	35.00
รวม	177	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	79	44.60
สูงกว่าปริญญาตรี	98	55.40
รวม	177	100.00
ประสบการณ์ทำงานด้านการสอบบัญชี		
น้อยกว่า 5 ปี	23	13.00
5 – 10 ปี	54	30.50
11 – 15 ปี	32	18.10
มากกว่า 15 ปี	68	38.40
รวม	177	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 25,000 บาท	17	9.60
25,000 – 50,000 บาท	57	32.20
50,001 – 100,000 บาท	69	39.00
มากกว่า 100,000 บาท	34	19.20
รวม	177	100.00
จำนวนรายที่ลงลายมือชื่อตรวจสอบและรับรองบัญชี		
น้อยกว่า 50 ราย	78	44.10
50 - 100 ราย	56	31.60
101 - 200 ราย	39	22.00
มากกว่า 200 ราย	4	2.30
รวม	177	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง (ร้อยละ 60.50) อายุมากกว่า 45 ปี (ร้อยละ 35.00) การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 55.40) ประสบการณ์ทำงานด้านการสอบบัญชีตรวจสอบบัญชีมากกว่า 15 ปี (ร้อยละ 38.40) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,001 – 100,000 บาท (ร้อยละ 39.00) จำนวนรายที่ลงลายมือชื่อตรวจสอบและรับรองบัญชีน้อยกว่า 50 ราย (ร้อยละ 44.10)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความสัมพันธ์ของสมรรถนะของผู้สอบบัญชีและคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄
$\bar{X}$	4.49	4.43	4.41	4.39	4.47
S.D.	0.38	0.46	0.46	0.54	0.48
Y	1				
X ₁	0.656*	1			
X ₂	0.687*	0.660*	1		
X ₃	0.622*	0.558*	0.543*	1	
X ₄	0.600*	0.624*	0.569*	0.559*	1

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.543- 0.687 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ตัวแปรทุกตัวมีค่าต่ำกว่า 0.80 สอดคล้องกับ Hair et al., (2018) กล่าวว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และมีค่าน้อยกว่า 0.70 ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ในการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ

ตารางที่ 3 แสดงค่า Tolerance และค่า VIF

ตัวแปรอิสระ	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
X ₁	0.454	2.204
X ₂	0.500	1.999
X ₃	0.588	1.700
X ₄	0.525	1.904

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร มีค่า Tolerance ระหว่าง 0.454 - 0.588 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องมากกว่า 0.1 ส่วน VIF มีค่าระหว่าง 1.700 - 2.204 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าทุกตัวแปรอิสระไม่มีนัยสำคัญ (Hair et al., 2018) จึงเป็นการยืนยันผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนแรกจากการทำเมทริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร ไม่มีความสัมพันธ์กัน และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างสมรรถนะของผู้สอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร

ทักษะความเป็นมืออาชีพ ของผู้สอบบัญชี	Unstandardized		Standardized	t	P-value
	Coefficients		Coefficients		
	β	Std. Error	Beta		
(Constant)	1.204	0.205		5.863	0.000*
ด้านความรู้ความสามารถการสอบบัญชี	0.176	0.059	0.211	2.968	0.003*
ด้านทักษะการปฏิบัติงานการตรวจสอบ	0.281	0.057	0.336	4.953	0.000*
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	0.173	0.044	0.243	3.891	0.000*
ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	0.113	0.053	0.141	2.135	0.034*

F=65.874 p=0.000 Adj R2=0.596

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted R2) ของคุณภาพการสอบบัญชีเท่ากับ 0.596 สมรรถนะของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านความรู้ความสามารถการสอบบัญชี ($\beta_1 = 0.176$, $p < 0.5$) ด้านทักษะการปฏิบัติงานการตรวจสอบ ($\beta_2 = 0.281$, $p < 0.5$) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\beta_3 = 0.173$, $p < 0.5$) และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ($\beta_4 = 0.113$, $p < 0.5$) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผลการวิจัยยอมรับสมมติฐานที่ 1- 4 สามารถนำไปสร้างสมการพยากรณ์คะแนนดิบ คุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครดังนี้

$$Y = 1.204 + 0.176 (X_1) + 0.281 (X_2) + 0.173 (X_3) + 0.113 (X_4)$$

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบสมรรถนะของผู้สอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

สมรรถนะของผู้สอบบัญชี ด้านความรู้ความสามารถการสอบบัญชีมีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี เนื่องจากในการปฏิบัติงานสอบบัญชีจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ความสามารถที่เพียงพอต่อการประกอบวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ประสบการณ์และความรู้ในภารกิจของส่วนงาน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล และประมาณการได้อย่างมีหลักเกณฑ์เป็นระบบและน่าเชื่อถือแสดงให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีมีความมุ่งมั่นที่จะนำความรู้ ความสามารถจากการปฏิบัติงานมาบูรณาการ และใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ หรือแก้ไขปัญหาได้อย่างมีหลักเกณฑ์เป็นระบบ และสามารถแสดงความเห็นต่อคุณภาพได้อย่างน่าเชื่อถือตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ แदन กุลรูป (2565) กระบวนการสอบบัญชีมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถในการวางแผน การปฏิบัติงาน และการสรุปผลการตรวจสอบและการรายงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้มีส่วนได้เสีย และ สอดคล้องกับ กชพร นามสีฐาน (2558)

พบว่า ผู้สอบบัญชีให้ความสำคัญต่อการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางการบัญชีอย่างต่อเนื่อง เช่น ความสามารถในการวางแผนการมุ่งเน้นในการค้นคว้าหาความรู้ที่ทันสมัย ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีคุณภาพถูกต้องเชื่อถือได้ตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไปสะท้อนถึงผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถนำไปใช้ประโยชน์และสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันได้ในอนาคตต่อไป

สมรรถนะของผู้สอบบัญชี ด้านทักษะการปฏิบัติงานตรวจสอบมีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชี เนื่องจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีที่มีความคล่องแคล่วว่องไวถูกต้องแม่นยำ และมีความชำนาญในการปฏิบัติงานจนเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ ดังนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสม หรือเพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสอบบัญชีผู้สอบบัญชีจึงต้องอาศัยทั้งทักษะความเชี่ยวชาญ และเทคนิคต่าง ๆ ที่จะสามารถพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักฐานการสอบบัญชีและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและมีความน่าเชื่อถือความมั่นใจว่าการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกัน รวมถึงการนำเสนอเพื่อสื่อสารข้อมูลที่สำคัญเป็นการสร้างทักษะในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด แสดงให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีมีความมั่นใจว่าสามารถที่จะสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างตรงประเด็น และมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีอุบล ทองคำ (2557) พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ควรให้ความสำคัญกับทักษะการปฏิบัติงานตรวจสอบที่จะช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานตรวจสอบของผู้สอบบัญชีมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และให้รายงานสะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้งบการเงิน โดยผู้สอบบัญชีสามารถพัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันโดยการเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจะทำให้ผู้สอบบัญชีได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อทำให้รายงานการตรวจสอบมีคุณภาพและมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไปและนำไปปฏิบัติเพื่อปรับปรุงและทักษะการปฏิบัติงานตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สมรรถนะของผู้สอบบัญชี ด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชี เนื่องจาก ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องสามารถประยุกต์ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานตรวจสอบรวมถึงการวางแผน การประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลการสอบบัญชี อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานทั้งในด้านสะดวกรวดเร็วความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับการรายงานการสอบบัญชีโดยปัจจุบันมาใช้ในการสำรองข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบ เพื่อช่วยป้องกันการสูญหายของข้อมูลและสะดวกในการเรียกใช้ข้อมูลด้านการสอบ ซึ่งสอดคล้องกับ อภิสิทธิ์ ไทยถาวร (2556) พบว่าความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์ และผลกระทบต่อเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงาน ดังนั้นผู้สอบบัญชีจึงควรพัฒนาทักษะและความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้เกิดความเชี่ยวชาญรวมทั้งการคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการตรวจสอบและการสอบทานความถูกต้องของรายงานการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชีของผู้สอบบัญชีมีความถูกต้องแม่นยำ และเชื่อถือได้พร้อมทั้งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างทันกาล

สมรรถนะของผู้สอบบัญชี ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลมีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบเนื่องจาก ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตควรมีความเชื่อมั่นในความรู้ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความใส่ใจ ทุ่มแท้รับผิดชอบงานในหน้าที่ที่ตนเองปฏิบัติด้วยความมีความประพฤติที่เหมาะสมมีการปรับตัว มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อรสา ไชยผง (2559) พบว่า ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้ทำบัญชีควรให้ความสำคัญกับการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการ

บัญชี ควรใส่ใจ ทุ่มเท รับผิดชอบงานในหน้าที่ที่ตนเองปฏิบัติด้วยความระมัดระวังรอบคอบ ปฏิบัติงานทางการบัญชี ให้ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และปฏิบัติตนอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพทางการบัญชี เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ออกมามีความถูกต้องน่าเชื่อถือ และผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเกิดความมั่นใจในการนำข้อมูลไปใช้เพื่อการตัดสินใจต่อไป

สรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบสมรรถนะที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของสมรรถนะของผู้สอบบัญชีและคุณภาพการสอบบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด สมรรถนะของผู้สอบบัญชีด้านความรู้ความสามารถการสอบบัญชี ด้านทักษะการปฏิบัติงานการตรวจสอบ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร อาจกล่าวได้ว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญต่อสมรรถนะและคุณภาพการสอบบัญชีอันนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นต่อผู้มีส่วนได้เสีย อีกทั้ง ยังเป็นที่ยอมรับต่อรายงานการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอันนำไปสู่ชื่อเสียงต่อไป

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นความสำคัญต่อสมรรถนะที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตถือเป็นบุคคลภายนอกกิจการเข้ามาทำหน้าที่ตรวจสอบงบการเงินเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้มีส่วนได้เสียว่างบการเงินได้ผ่านการตรวจสอบและรับรองตามมาตรฐานการสอบบัญชี ผู้สนใจสามารถศึกษาเพิ่มเติมกับผู้สอบบัญชีภาษีอากร หรือผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

เอกสารอ้างอิง

- กขพร นามสีฐาน. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการบัญชีสมัยใหม่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: มหาสารคาม.
- กัญจณา ดิษฐ์แก้ว และธเรศ สันตติวงศ์ไชย. (2565). ผลกระทบของคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจและการบริหารคุณภาพโดยรวมและส่งไปยังความสำเร็จของบริษัทที่ผลิตและส่งออกรถยนต์. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 11(2), 43-66.
- แดน กุลรูป. (2565). อิทธิพลเชิงโครงสร้างของสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการสอบบัญชี และการใช้ดุลยพินิจเรียงผู้ประกอบวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์*, 9(1), 141-158.
- นิตยา โพธิ์ศรีจันทร์. (2561). ผลกระทบของสมรรถนะการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีการตรวจสอบที่มีต่อผลการปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. *วารสารราชพฤกษ์*, 16(2), 130-139.
- นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร. (2563). *การสอบบัญชี*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- พรพรรณ ดำรงสุขนิวัฒน์, ดนุชา คุณพนิชกิจ และสุพล ดุรงค์วัฒนา. (2557). ความเชื่อมโยงของส่วนเพื่องบประมาณกับรายการคงค้างที่ขึ้นกับดุลพินิจของฝ่ายบริหาร: หลักฐานเชิงประจักษ์ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 36(4), 1-25.
- รัตติยา วงศรีลา. (2560). ผลกระทบของสมรรถนะการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพทางการเงินของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้าว่าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วิไลรัตน์ เพ็ชรหิิง และฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์. (2565). สมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี และการตรวจสอบภายในภาคราชการที่มีผลต่อคุณภาพการประเมินการปฏิบัติงานด้านบัญชีภาครัฐของสถานศึกษาอาชีวศึกษารัฐบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *Journal of Modern Learning Development*, 7(9), 235-249.
- วิไลวรรณ โพนศิริ. (2562). ผลกระทบของความเป็นมืออาชีพที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 21(1), 125-136.
- วีรณา ติรณะประกิจ และศิลปพร ศรีจันทเพชร. (2552). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีลดลง. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 5(14), 69-79.
- ศรีอุบล ทองคำ. (2557). ผลกระทบของเทคนิคการสอบบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิสิทธิ์ ไทยถาวร. (2556). ผลกระทบของความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรสา ไชยผง. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทางการบัญชีกับผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Cassell, C. et al. (2019). A Hidden Risk of Auditor Industry Specialization: Evidence from the Financial Crisis. *Review of Accounting Studies*, 24(3), 891-926.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B.J., & Anderson, R. E. (2018). *Multivariate Data Analysis* (8th ed). Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey.